

הגדרה בוטנית -

מחלקה- דו-פסיגיים
סדרה – אלתאים
משפחה – פיגמיים
סוג – הדרים

עץ רב שנתי, משך חיים מסחרי עשרות שנים.

לקביעת ממשק הדישון במטע נדרש להתייחס לשלושת התחומים הבאים:

1. שיקולים מקצועיים נטו.
2. אילוצים תפעוליים במטע.
3. עלות מול תועלת בביצוע הפעולה.

שיקולים מקצועיים

- מרקם הקרקע בחלקה –
קרקע כבדה (חרסיתית), בינונית או קלה (חולית). משפיע על סוג הדשן (משפחה) ומועד היישום.
- מאפייני/תכונות כימיות בקרקע בחלקה -
רמת ההגבה (pH), אחוז גיר כלילי/פעיל, מליחות (EC), בורון, ורמת הניטרון (SAR).
- מאפייני/תכונות פיסיות של הקרקע בחלקה -
עומק חתך, אחוז (נפחי) האבן בחתך, שיפועים, עם/בלי תילול, עומק מי תהום.
- מצב העצים בחלקה -
מיפוי גודל העצים בחלקה, זהו עצים בעיתיים (בודדים, אזורי) ואיתור הגורם לתופעה.
- יבול קודם וחזוי -
מה היה היבול בשנה, שנתיים קודמות? סירוגיות צפויה?
מה תחזית היבול לעונה הנוכחית (הערכת יבול לאחר חנטה ודילול)?

- בדיקות עלים אחרונות - תוצאות בדיקות עלים שנלקחו במועד לקראת העונה הנוכחית. תכולת יסודות ההזנה שבתוצאות הבדיקה לעומת המדדים הרצויים?
- השתנות בדיקות עלים משנה קודמת - זהו אחד המדדים החשובים ביותר. תחום התוצאה התקין מאד רחב והתוצאה הפרטנית של החלקות השונות משקפת כיצד העץ הושפע ממכלול ההשפעות ש"חווה" בעונה החולפת. מומלץ לסמן את המגמות על גבי התוצאה של בדיקת העלים העכשווית של עליה (חץ ↑) או ירידה בערכים (חץ ↓).

להלן דוגמא -

חלקה	חומר נ.צ. בור' עומק y - x	N כללי a %	P בשריפה b %	K בשריפה c %	Mg בשריפה d %	Ca בשריפה e %	Na בשריפה f %	B בשריפה g	כלור h %	ברזל i	אבץ j	מנגן k	נחושת l
	עלים	2.02	0.120	1.00	0.48	1.81		79.9	0.43		17.0		
	עלים	1.80 ↑	0.124	1.25	0.47	1.84		76.2	0.37		16.4 ↓		
	עלים	2.17	0.114	1.82	0.53	1.60		143.5	0.09		10.6		
	עלים	1.82 ↑	0.120	2.25	0.83	4.32		145.2	0.09		13.2 ↓		

- בדיקות קרקע - מומלץ לבצע בקביעות גם בדיקות קרקע אחת לשנה ולקבל מידע נוסף על רמת יסודות ההזנה, היווצרות בעיות מליחות, עודפי בורון וכד'.
- טיב מי ההשקיה ותכולת יסודות ההזנה - למשקים במים שפירים מומלץ לבצע בדיקת מים בראש המערכת אחת לשנה ולנטר אחת לחודש באם משתנה המוליכות החשמלית, בעזרת מד EC. למשקים במים מושבים מומלץ לבצע בדיקת מים בראש המערכת אחת לחודש - תכולת מי ההשקיה יכולה להשפיע על השיקולים שלנו: הם יכולים להכיל חומרי הזנה שיש להתחשב בהם. כמו כן, הם מכילים בד"כ עודפי מלחים שנרצה לשטוף מעת לעת וגם חומרים הגורמים לשינויים במבנה הקרקע ולמוליכות ההידראולית בה.

המלצות שה"מ לדישון בפרדס לפי ניתוח תוצאות בדיקות עלים -

ריכוז היסודות הרצוי בעלים בשיטת השרפה

חנקן, זרחן, אשלגן, מגנזיום, סידן (אחוז מחומר יבש), אבץ, מנגן, ברזל (ח"מ מחומר יבש)

גידול	חנקן	זרחן	אשלגן	מגנזיום	אבץ	מנגן	ברזל	סידן
אשכולית	2.1 - 1.7	0.13 - 0.11	1.30 - 1.00	0.43 - 0.33	50 - 30	55 - 45	225 - 120	5.5 - 4.5
לימון	2.20 - 2.00	0.10 - 0.09	0.75 - 0.65	0.31 - 0.28	25	25	210 - 170	6 - 3
קליפים	2.75 - 2.25	0.11 - 0.09	0.90 - 0.70	0.35 - 0.25	25 - 10	30 - 10	-	5.5 - 4.5
תפוזים	2.90 - 2.40	0.14 - 0.11	1.25 - 0.75	0.30 - 0.20	25 - 15	25 - 10	210 - 170	5 - 3.5

רמת הסידן בעלים משמשת בעיקר לקביעה בדבר רמת האמינות של הדגימה (האם מדובר בעלים דיאגנוסטיים סבירים), כאשר הטווח הנורמטיבי נע בין 3% ל-6%. מעבר לטווח זה יש להתייחס ליתר היסודות באותה דגימת עלים בספקנות.

המלצות דישון לפי בדיקות העלים - הכמויות מתייחסות לדונם לעונה בפרדס בוגר

היסוד	יחידה	גבוה מהרצוי	בטווח הרצוי	נמוך מהרצוי
חנקן	ק"ג חנקן צרוף (N)	15	25	35
זרחן	ק"ג תחמוצת זרחן (P ₂ O ₅)	0	3	6
אשלגן	ק"ג תחמוצת אשלגן (K ₂ O)	10	18	25

בחלקות המושקות במי התפלה ולעיתים גם באלה שבהן מי הרקע של הקולחים הוא מהתפלה יתכן צורך בהשלמת יסודות כמגניון, סידן וגופרית כל זאת כתלות בסוג הקרקע.

הזנה עלונית בחנקן

בפרדסים, שנמצאו בהם בבדיקות העלים בסתיו רמות חנקן נמוכות, במיוחד בקרקעות כבדות וחרסיתיות ובעלות כושר ניקוז לקוי ובחלקות שבהן המחסור בחנקן בולט לעין ככלורוזות חנקן אופייניות - מומלץ לרסס באוריאה דלת-ביורט, מחודש פברואר עד סוף הפריחה. במקרה של

יוני 2023

ממשק הדישון בהדרים CITRUS

מחסור חריף בחנקן מומלץ לבצע ריסוס נוסף כעבור שבועיים.

מגנזיום – מחסורים:

באדמות קלות, ניתן להוסיף לתמיסת הדשן מגנזיום בריכוז 0.5%.
באדמות כבדות, לרסס באחד מתכשירי המגנזיום הקיימים בשוק.

מניעה ותיקון של מחסור ביסודות קורט:

ניתן לבצע השלמה של מחסורים ביסודות קורט מכולאטים
המגיעים מוכנים ומומסים בתמיסת הדשן.

ברזל – פרוגת

אבץ – אבץ-גת

מנגן – מנגן-גת

מיקרו מטעים - שילוב של כל הנ"ל ובתוספת נחושת, ללא ברזל.

מחסור באבץ בזן אור

מחסור במגנזיום

מחסור במנגן

מחסור בברזל

יוני 2023

ממשק הדישון בהדרים CITRUS

השקיה ודישון בשנה כאשר ההמלצה לדישון בחורף הינה בכמויות קטנות וכאשר המטע זקוק להשקיית אמת.

במהלך החורף אנו ממליצים לדשן בכמויות מתונות של 3-4 ק"ג חנקן במהלך כל החורף, בנוסחה כדוגמת **טוב בלו 3-3-9**. הדגש על החנקן ומנות קטנות של זרחן ואשלגן. נוסחה זו אינה מתגבשת במיכלי הדשן גם בטמפרטורות נמוכות.

השימוש בדישני בלו (אשר מכילים מעכב ניטריפקציה) במהלך העונה ובחורף בפרט, מונע את שטיפת החנקן המיושם ומשפר גם את קליטת המיקרואלמנטים ע"י החמצת הריזוספירה. כמו כן, במקרים של אירועי גשם קיצוניים ובדגש על אדמות כבדות, לא נוצר ניטריט (שהינו רעיל) הודות לשימוש בדישני בלו.

אילוצים תפעוליים

- לאחר קביעת סוג וכמות הדשן הנדרש לחלקות השונות יש להתייחס לאילוצים הקיימים בחלקות המטע.
לדוגמא - ראש ומיכל דישון אחד משרת 2 חלקות להן נדרש לתת דישון שונה ע"פ השיקולים המקצועיים.
פתרון לכך הוא לתת דישון "ממוצע" לשתי החלקות או לפי החלקה בעלת הפוטנציאל ליבול והרווחיות המירבית.
כאן נכנסת החלטה של מנהל המטע ע"פ האילוצים בשטח.

עלות מול תועלת בביצוע הפעולה

- ניתן להגיע לאותה מנת הזנה בעזרת משפחות דשן שונות שעלותן שונה.
לדוגמא דשן מרובה אמון יכול לסייע למערכת השורשים בקליטת מיקרואלמנטים מהקרקע.
כדוגמת משפחת דישני בלו.
איזה דשן יתן לנו את התוצאה הרווחית ביותר לחלקה ? אם הוא יקר יותר, האם תוספת העלות תשתלם בסופו של דבר בהעלאת היבול ואיכותו ?

• לסיכום

תהליך בחירת הדשן למטע אינו מובן מעליו ומשלב שיקולים מתחומים שונים. אנשי המקצוע של דשן-גת עומדים לרשותך לקבלת החלטה לדישון מיטבי המתאים למטע שלך.

שחר תבור, אגרונום

054-4361149

shachar@deshengat.co.il

מקורות

1. דפון בפרדס מרץ 2023, שירות ההדרכה והמקצוע

2. ד"ר ערן רווה ממנהל המחקר מכון וולקני – גילת

<http://www.plants.org.il/uploadimages/et%20hadar%20154.pdf>

